

Čtení na pokračování,
Část osmá:

Sotos Chondropoulos:

Svatý Nektarios - Svátý našeho století

Kapitola IX

Bylo to právě na ostrově Chios, kde se uskutečnily jeho sny. Mnišský hábit přijal v klášteře Nea Moni. Stalo se tak na podzim roku 1876 a dostal jméno Lazar; navždy přestal být panem Anastasiem Kephalasem. Od okamžiku, kdy byl postřižen na mnicha (jak velela tradice při vstupu do bratrstva), věděl, jak velká bude jeho zodpovědnost. Dostal strohou kelii a složil slib čistoty, chudoby a naprosté poslušnosti. Dobrovolně tak podstoupil celoživotní břímě modlitby za lidstvo, za odpuštění jejich hříchů a konečné spasení. Prováděl tuto činnost, i když věděl, že mu nemůže přinést větší přízeň u Hospodina, velikého Dárce. Složení slibů bylo tím, po čem prahlo jeho srdce, a všechny tiché slzy, nevyslovené vzdechy a modlitby, které nabízel za padlé křesťany, mu přinášely obrovský pocit naplnění. Nějak věděl, že pomáhá těm neznámým bližním, kteří se plavili oceány, bojovali v zákopech, hnili v podzemních věznicích a trpěli na smrtelných postelích. Být pokorným a neúnavným přímluvcem za spásu svých bratří bylo naplňující, ale byla to také bitva. Nekonečná bitva s tím zlým, který si přeje zmařit ducha křesťanské radosti a naděje.

Velmi postrádal svoji rodinu, ale tím, jak sloužil Bohu, našel novou ve spolubratřích. Nebylo pro něj těžké cítit k nim opravdovou lásku, a stejně tak on byl u všech oblíbený. Nepožadoval však, aby ho milovali, ani necítil, že je toho hoden. Znamenalo to však velmi příjemnou existenci.

Monatýrský život s neustálou modlitbou velmi obohacoval jeho duši. Ke konci každého dne se Nektarios více přibližoval k učení se největšího tajemství života, k pokoře ducha. Pokora je pro duši všelékem, který nakonec přináší pokoj tomu, kdo ji má. Ježíš přeci řekl: „Varujte se pýchy farizeů a učte se pokoře ze vzdechů publikána.“ Vskutku, co může v tomto marnivém světě přinést vychloubání? Nic, jen neshody, hořkost, žárlivost a potřebu pokání. Je to jen další snadný trik, kterým ten zlý může lákat nevědomé duše. Pokora na druhou stranu otevírá bránu k cestě, jež vede do věčnosti. Nemusí být snadné získat soucit a lásku k ostatním, ale když se to jednou podaří, odměna je obrovská, nejen kvůli pokoji, který je zažíván tady na zemi, ale kvůli vyhlídce na pobyt v nebi. Jak moudrý byl náš Pán Ježíš Kristus ve svých radách.

Přesně rok poté, co složil sliby a připojil se k bratrstvu, vysvětil metropolita Gregorios Nektaria na diákona. A právě tehdy mu bylo dáno jméno, pod kterým ho známe, jméno na počest ctihodného Konstantinopolského

patriarchy. Byl vysvěcen k chrámu sv. Míny, osvětleného mučedníka a bojovníka, svatého ochránce pro ty, kdo potřebují ochranu a pomoc.

Když sloužil svoji první Božskou liturgií, byl Nektarios rozechvěn ze skutečnosti, že jeho rty mohou zpívat: „Povznesme se, přijavše božské, svaté, přečisté, nesmrtelné, nebeské a oživující strašné tajiny Kristovy, důstojně děkujeme Hospodinu“. Jeho hlas zněl přiškrceně, jako by měl knedlík v krku, jeho pohnutí bylo opravdu tak velké, že téměř omdlel. „Ó, Pane, velký Dobrodinče, jak moc Tě miluji,“ šeptal si a začaly mu téct slzy. Když přemýšlel o tom, že od nyníška bude moci stát v oltáři a účastnit se předložení oběti Božského Beránka, dostávat svaté Přijímání a spotřebovávat Dary (neposkvrněné Tělo a Krev Pána Ježíše), byl přemožen skutečnou hrůzou a strachem.

V průběhu dne, po všem tom rozrušení ze služby první Božské liturgie, a po přijetí blahopřání od své rodiny a přátel, cítil Nektarios potřebu na chvíli uniknout, aby si mohl uspořádat myšlenky. Od igumena dostal požehnání k procházce, na niž se vydal.

Ostrov Chios nabízí přírodní krásy všude, na pobřeží pláže či v lese v horách. Nektarios dal při své procházce přednost vnitrozemí, a aniž si to uvědomil, dostal se celkem daleko do hor. Vyrazil po večerní bohoslužbě a slunce už začínalo zapadat. Pomalu ubývalo denního světla, a klid a mír, který to nabízelo, ho přemohl dojetím. V té době, kdy tma pokrývá zemi i moře, kam až člověk dohlédne, byl Nektarios, který vždy přírodu miloval, obzvláště pohnut. Kam až mohl dohlédnout, všechno vypadalo tak pokojně, že to Nektariovi vešlo do očí.

Pro Nektaria šel obdiv k přírodě a myšlenky na Boha Stvořitele ruku v ruce. „Za chvíli, Bože, vyjde znovu slunce,“ modlil se. „Děkuji, děkuji, z hloubi srdce Ti děkuji. Prosím nezapomínej nikdy, ani na chvíli, na svého služebníka. Bez Tebe, Pane, neznamena můj život nic. Prosím, ať je mé roucho plné soucitu a jako láska mateřského, uklidňujícího objetí.“

V tu chvíli náhle kdosi anglicky vykřikl nahoře na můstku, a to vytrhlo Nektariovy myšlenky z minulosti. Šel se projít po téměř opuštěné palubě lodi a přál si, aby mohl cestovat za jiných okolností. Musel se tam i zpátky projít třikrát či čtyřikrát, aby se protáhl po tak dlouhém sezení na jednom místě. Pak si vzal z kapsy kousek cukroví a vložil si jej do úst, aby zmírnil pocit suchosti, a znovu si sedl.

Když se rozhlížel po nádherném moři s jeho smaragdovými, zelenomodrými a bílými odstíny, přemýšlel, že by mohlo být příjemné dát si šálek kávy. Ale smích a hlasy lidí, kteří se bavili vystoupením kouzelníka v jídelně, změnilo jeho názor. Při své zadumaném rozpoložení by nebyl schopen snést tolik halasu.

Znovu si uvědomil, jak sladce vypadá minulost tváří v tvář současným těžkostem. Jak si jen Nektarios přál, aby vše, co se právě dělo, zmizelo, jako by to byl zlý sen. Jak si přál, aby mohl usnout za klidného pohupování lodi, a až by se probudil, všechno by bylo jinak. Ale věděl že to není možné, a že asi právě proto stojí vzpomínky z mládí v popředí jeho mysli. „Ach,“ povzdechl, když znovu pomyslel na krásu ostrova Chios, „kde světlo Pravoslaví nepřestalo ani na moment zářit ...“

Několik dní poté, co sloužil svoji první Božskou Liturgii, si metropolita Gregorios zavolal Nektaria po večerní bohoslužbě. Metropolita byl dobrosrdečný starý muž a asketa. V jeho kanceláři s ním byl dobře upravený muž středního věku oblečený v bezvadně padnoucím obleku se zlatým řetězem na sametové vestě. Měl vlnité vlasy i vousy a velmi příjemný, přátelský úsměv.

„Nektarie, chtěl bych, aby ses seznámil s panem Janem Horemisem, váženým občanem a velkým dobrodincem a přítelem naší církve“.

Nektarios o něm pochopitelně slyšel a vidíval ho na nedělních liturgiích. Uklonil se návštěvníkovi.

„Přístup blíž, Nektarie,“ pokynul metropolita. „Chtěl by tě poznat. Chtěl by slyšet o tvém životě z první ruky. Myslím, že mu můžeš svěřit vše, co ho bude zajímat. Jsem si jistý, že ti neuškodí.“

Nektarios se cítil mírně napjatý a trochu se červenal. Posadil se vedle vznešeného muže. Návštěvník se pomalým, melodickým hlasem začal vyptávat Nektaria na různé věci jako, kde je jeho domov, jak se dostal do služby církve, a jak se dostal na jejich ostrov.

„Slyšel jsem, že jste skvělý v asketismu, modlitbě i studiu teologie,“ poznamenal pan Horemis.

„Děkuji,“ odpověděl Nektarios skromně, a zčervenal ještě trochu více.

S hlubokým nádechem začal návštěvníkovi líčit svoji minulost včetně matčina požehnání, jež mu dala, když vyrážel do světa, batohu s jeho pozemským zbožím, který nesl, nedostatku peněz, aby si mohl koupit lístek na loď a incidentu na molu v Silivrii.

„Dobrý Pán způsobil, pane Horemisi, že motor lodi nemohl nastartovat, a loď nemohla vyplout. Nakonec se nade mnou kapitán smiloval a dovolil mi vstoupit na palubu. Ale brzy jsem se ocitl v další těžké situaci, když přišel čas, kdy vybírali od cestujících lístky. Kapitán zmizel ve své kajutě a výběřčí lístků nevěděl nic o předchozí příhodě, která mi umožnila se na loď dostat. Trval na tom, abych zaplatil. Řekl jsem mu: „ale já jsem chudý, slitujte se nade mnou.“ Bůh na mě však nezapomněl, a poslal mi gentlemana, který vyslyšel mé prosby a pomohl mi.“

Když si všiml, že pan Horemis má slzy v očích, přestal vyprávět. Metropolita Gregorios byl překvapen z toho, co se děje, a rychle vstal a přešel k muži, aby mu pomohl.

„Mé dítě,“ zvolal pan Horemis, „Dítě moje ... jak je to dlouho a konečně jsme tě našli ... Jaká náhoda! Jsi to skutečně ty, ten malý chlapec, který zcela sám opouštěl Sylivrii, aby našel práci a mohl studovat?“ Když si všiml, že Nektarios je mírně zmatený, začal vysvětlovat, „ten mladý muž, který ti nakonec pomohl, je můj synovec. Vyprávěl mi celý příběh, protože jej velmi dojal, a od té doby jsme tě hledali.“

Díky Bohu, jsem tě našel, a když se tak stalo, chci, abys spěšně požádal o dovolení a požehnání od Jeho Eminence, abys mohl odjet do Athén dokončit své středoškolské vzdělání ... Cokoliv budeš potřebovat, dej mi vědět, a já to zařídím.“ Slova nebyla dostatečně velká na to, aby mohl Nektarios Bohu vyjádřit svůj vroucí vděk.

A tak se Nektarios znovu ocitl na lodi plavící se Egejským mořem. Tentokrát se chystal objevovat Athény, starověké město vzdělání a filozofie. Bylo to místo s pradávnu historii, ale když tam Nektarios dorazil, našel pouhé městečko, moderní město se teprve stavělo. Přistál v přístavu v Pireu a všude kolem sebe cítil přítomnost svého anděla strážného, který působil prostřednictvím proslulého pana Horemise.

Jeho příchod do města byl zřejmým dílem Boží Prozřetelnosti. Athény! Čas běžel a Nektariova mysl byla upřena na středoškolská studia a návštěvu chrámu. Tyto priority tak zaměstnávaly jeho život, že jej zcela míjel hluk ulic, královské paláce, kavárny, nosiči a vše, co patřilo k městskému životu jako rekvizity či vedlejší hráči ve hře, ve hře života.

Patriarcha Sofronios byl vážený starý muž a blížil se osmdesátce. Tři roky byl ekumenickým patriarchou v Konstantinopoli a podařilo se mu zřídit dobře fungující administrativní aparát. Byl však donucen z patriarchální stolice odstoupit kvůli nejrůznějším překvapujícím nepokojům na Balkáně. V roce 1870 převzal patriarší trůn v Alexandrii. Vezme-li se v úvahu jeho vysoký věk, byl schopen dosáhnout skvělých úspěchů. Převažující vliv a vláda Angličanů Sofroniův vzestup usnadnily.

Jakmile se patriarcha seznámil s Nektariem, oblíbil si ho a neměl před ním žádné tajnosti. Pro jeho charakter platilo, že buď si vás oblíbil, a v tom případě vám otevřel srdce i náruč jako otec, nebo k vám cítil nelibost a ať jste se snažil jakkoliv, svůj názor nezměnil.